

נפשך, אחד טוב ואחד רע. בכל מאדך, זה לא בא לדרשה. אמר רבי אלעזר, ואפלו זה הוא לדרשה. מה הטעם? בין שנפל לו ממון מירשה, או מצד אחר, או בין שהוא הרויח אותו, ועל זה פתוב בכל מאדך.

אמר רבי אבא, חזרנו לפסוק של ואהבת. מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא, מתעטר בחסד מכל הצדדים ועושה חסד עם הכל, ולא חס על גופו ועל ממונו. מנין לנו? מאברהם, כמו שנאמר, שהרי לא חס באהבת רבנו על לבו (שהוא יצור) ועל נפשו ועל ממונו.

ער לבו לא השגית, על רצונו, משום אהבת רבנו. על נפשו - שלא חס על בנו ועל אשתו בשביל אהבת רבנו. על ממונו - שהיה עומד בפרשת דרכים ומתקן מזונות לכל העולם. משום כך התעטר בעטרה של חסד, בפתוב (מיכה ז) חסד לאברהם. ומי שמתקשר באהבת רבנו זוכה לזה, ולא עוד, אלא שכל העולמות מתברכים בגללו. זהו שפתוב (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה. אל תקרי יברכוכה, אלא יברכו כ"ה. (שפתוב בראשית יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה.

יום אחד היה חלש רבי יוסי, נכנסו אליו רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק, ראו אותו שהיה נופל על פניו וישן. ישבו. כשהתעורר, ראו שפניו מחזכות. אמר לו רבי אבא, דבר חדש ראית? אמר לו, ודאי, שעכשו עלתה נפשי, וראיתי את הכבוד של אותם שמסרו עצמם על קדשת רבונם, שהיו נכנסים בשלשה עשר נהרות אפרסמון

לאכללא תרין לבין, חד טב וחד ביש. בכל נפשך: חד טב, וחד ביש. בכל מאדך, דא לא אתיא לדרשא. אמר רבי אלעזר, ואפילו האי לדרשא הוא. מאי טעמא. בין הנפל ליה ממונא מירושתא, או מסטרא אחרא, או בין דאיהו רווח ליה, ועל דא כתיב בכל מאדך.

אמר רבי אבא, אהדרנא לקרא ואהבת. מאן דרחים לקודשא בריך הוא, אתעטר בחסד מכל סטרין, ועביד חסד בכלא, ולא חייס על גופיה ועל ממוניה. מנלן. מאברהם. כמה דאתמר, דהא לא חס ברחימותא דמאריה, על לביה, (דהוא יצריה) ועל נפשיה, ועל ממוניה.

ער לביה לא אשגח, על רעותא דיליה, בגין רחימותא דמאריה. על נפשיה, דלא חס על בריה, ועל אתתיה, בגין רחימותא דמאריה. על ממוניה, דהוה קאים בפרשת ארחין, ואתקין מזוני לכל עלמא. בגין כך, אתעטר בעטרא דחסד. כמה דכתיב, (מיכה ז) חסד לאברהם. ומאן דאתקשר ברחימותא דמאריה, זכה להאי. ולא עוד, אלא דעלמין פלהו מתברכן בגיניה. הדא הוא דכתיב, (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה, אל תקרי יברכוכה, אלא יברכו כ"ה. (דכתיב, בראשית יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה.

יומא חד, הוה חלש רבי יוסי, עאל (עאלו) לגביה רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק, חמו ליה דהוה נפיל על אנפוי ונאים. יתבו. פד אתער, חמו ליה לאנפוי דחייבין. אמר ליה רבי אבא, מלה חדתא חמיתא. (ד' רס"ז ע"ב) אמר ליה ודאי, דהשתא סלקא נפשי, וחסית יקרא, מאינון דמסרו גרמייהו על קדשה דמאריהון, דהו עאלין בתליסר נהרי דאפרסמונא דכיא. וקודשא

טְהוֹר וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִמָּם, וְרֵאִיתִי מַה
שֶׁלֹּא נִתְּנוּ לִי רִשׁוֹת לֹמֵר.
וְשִׂאלֹתַי אוֹתָם, אֲמַרְתִּי שֶׁל מִי
הַכְּבוֹד הַזֶּה? אָמְרוּ לִי, שֶׁל אוֹתָם
שֶׁאֲהַבּוּ אֶת רַבּוֹנָם בְּאוֹתוֹ
הָעוֹלָם. וּמִמָּה שִׁרְאִיתִי הוֹאֲרוּ
נַפְשֵׁי וְלִבִּי, וְעַל כֵּן פָּנִי מִחִיכּוֹת.
אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, אֲשֶׁרִי חִלְקָךְ,
אֲבָל הַתּוֹרָה מְעִידָה עָלֶיךָ,
שִׁפְתוֹב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָ
אֱלֹהִים זולָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ.
אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, הֲרֵי שֶׁאֲלוֹ
הַחֲבָרִים, זֶה שִׁפְתוֹב יַעֲשֶׂה, הֲיֵה
צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת תַּעֲשֶׂה!

אָמַר לוֹ, הֲרֵי גִתְבָּאָר, אֲבָל סוּד
הַדְּבָר הֵינּוּ שִׁפְתוֹב (תהלים כו)
לְחֻזוֹת בְּנֵעַם ה' וְלִבְקָר בְּהִיכְלוֹ.
וּפְרָשׁוּהָ, נֵעַם ה', אוֹתוֹ שֶׁבֵּא
מִהַעֲתִיק הַקְדוּשׁ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בּוֹ, שֶׁהֲרֵי אוֹתוֹ
נֵעַם יוֹצֵא מִהַעֲתִיק. וְלִבְקָר
בְּהִיכְלוֹ, בְּהִיכַל הָעֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל.
אִךְ כָּאן, עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים
זולָתְךָ יַעֲשֶׂה - מִי? אוֹתוֹ הַעֲתִיק
הַנֶּסְתֵּר שֶׁל הַכֹּל, שֶׁהֲרֵי בּוֹ תְלוּי.
אָמַר לוֹ, וְדַאי כִּף הוּא. אֲשֶׁרִי
חִלְקָם שֶׁל אוֹתָם שֶׁבֵּאֲהַבְתָּ
רַבּוֹנָם נִדְבָקִים בָּהֶם, לֹאֲלֵה אֵין
שַׁעוֹר לְחִלְקָם בְּעוֹלָם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּמָה מְדוֹרִים
עַל מְדוֹרִים יֵשׁ לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם
הַהוּא, וְהַמְדוֹר הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל
- אוֹתָם שֶׁנִּקְשְׂרָה בָּהֶם אֲהַבְתָּ
רַבּוֹנָם, שֶׁהֲרֵי מְדוֹרָם נִקְשַׁר
לְהִיכַל שַׁעוֹלָה עַל הַכֹּל. מַה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִתְעַטֵּר בְּזוֹה.

בֵּא וְרָאָה, (הַכֹּל אֲהַבָּה) הַהִיכַל הַזֶּה
נִקְרָא אֲהַבָּה, וּבִשְׁבִיל הָאֲהַבָּה
הַכֹּל קִיָּם, כַּפְתּוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ח)
מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאֲהַבָּה. וְהַכֹּל קִיָּם בְּאֲהַבָּה,
שֶׁהֲרֵי הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ כִּף נִמְצָא,

בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בָּהוּ. וְחִמִּינָא מַה דְּלֹא
יְהִיבּוּ לִי רִשׁוֹתָא לְמִימַר. וְשִׂאִילָנָא לֹון,
אֲמִינָא, הָאִי יִקְרָא דְמֵאָן הוּא. אָמְרוּ לִי,
מֵאִינּוֹן דְּרַחֲמִימוּ לְמֵאֲרִיהוֹן בְּהַהוּא עֲלֵמָא.
וּמִמָּה דְחִמִּית, נַפְשָׁאִי וְלִבָּאִי אֲתִנְהִיר, וְעַל
דָּא אֲנַפְּאִי חִיִּיכִין.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא, זַפְּאָה חוּלְקָךְ, אֲבָל
אוֹרִיִּיתָא אֲסֵהִיד בָּהוּ, דְכַתִּיב, (ישעיה סד)
עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זולָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה
לוֹ. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, הָא שֶׁאִילוֹ חֲבַרְיָא,
דָּא דְכַתִּיב יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מִיבְעִי לִיה.

אָמַר לִיה, הָא אֲתַמַּר. אֲבָל רְזָא דְמַלְאָה, הֵינּוּ
דְכַתִּיב, (תהלים כו) לְחֻזוֹת בְּנֵעַם יי' וְלִבְקָר
בְּהִיכְלוֹ. וְאוֹקְמוּהָ, נֵעַם יי', הַהוּא דְאֲתִיָּא
מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בִּיה. דְהָא הַהוּא נֵעַם מִעֲתִיקָא
נַפְּקָא. וְלִבְקָר בְּהִיכְלוֹ, בְּהִיכְלָא עֵילְאָה עַל
כֹּלָא. אוֹף הָכָא, עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זולָתְךָ
יַעֲשֶׂה. מֵאָן הַהוּא עֲתִיקָא סְתִימָא דְכֹלָא, דְהָא
בִּיה תְלוּיָא, אָמַר לִיה, וְדַאי הָכִי הוּא. זַפְּאָה
חוּלְקִיהוֹן דְאִינּוֹן דְרַחֲמִימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן
מְתַדְבָּקֵן בָּהוּ, לְאֵלִין לִית שַׁעוֹרָא לְחוּלְקִיהוֹן
בְּהַהוּא עֲלֵמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּמָה מְדוֹרִין עַל מְדוֹרִין אִית
לְהוּ לְצַדִּיקִיָּא בְּהַהוּא עֲלֵמָא, וּמְדוֹרָא
עֲלָאָה דְכֹלָא, אִינּוֹן דְרַחֲמִימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן
אֲתַקְשַׁר בָּהוּ, דְהָא מְדוֹרִיהוֹן אֲתַקְשַׁר
בְּהִיכְלָא דְסְלִיק עַל כֹּלָא. מֵאִי טַעַמָא, בְּגִין
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהָאִי אֲתַעֲטֵר.

תָּא חֲזִי, (ס"א כֹּלָא אֲהַבָּה) הִיכְלָא דָּא, אֲהַבָּה
אֲתַקְרִי, וּבְגִין אֲהַבָּה קִיָּמָא כֹּלָא. כְּמָה
דְכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת
אֶת הָאֲהַבָּה. וְכֹלָא בְרַחֲמִימוּתָא קִיָּמָא, דְהָא